

Kerken, geheel
nd vormen van
at óók den groei

voor te bespre-
kelijke statistiek

G. GUILT.

Ursluus. (XL)
niet de gerech-
die voor God

geboorte zon-

de goede werken
lang wij in dit
De Wet Gods
allen, die niet
g zijn. Derhalve
mag zijn, dat
lezen hoorde zal
om in 't gericht

ten zoo dikwijls
worden, ver-

nepeel, uitgezon-
christus, kunnen
schoon wij alles
en doen, zouden
er verschuldigd
echter zou ons
belooning volgt
e Goddelijke be-
diend, maar als
chonken.

in niets tot onze
gerechtvaardigd
onden worden?

G. B.

hulp opleiding

van Ds H. V. te
n H. de B. te R.
wed. v. S. te A.

SCHILDER,
Giro 127278.

stond onder
K. S.

MEZEN
effende, aan
Groningen.)

staand onder-
voonlijk klein-
is, dan wat de

it is inderdaad
oof is nog niet
reikt nog niet

oovigen", dan
bij wie geloof
of zulken, die
stand van: „ik
ik durf niet, ik

rek enkele weken

1 betreft, heeft
it het huwelijk
en opvoedings-
gemeenschap²;
dienst van den
van de vrouw
den man; en
van gezin en
een belangrijk,
zelf en daar-
arbeid van den
en. Bovendien:
n; niets doen
ral op sexueel
de werkloos-
xueele behoef-
reekt. Vandaar
n dag langs de
heid der oogen
ischheid afge-

nd de gevolgen
1 materieel op-
teft van de in-

Vereeniging voor
4.
welijksvragen van
ging van Natuur-
2, blz. 1-2.

Het is merkwaardig, dat deze houding tegenover
God en Zijn Woord in de Schrift zelf niet aan-
getroffen wordt.

Zelfs bij den man, die zoo vaak als een voor-
beeld van zulk zwak geloof wordt aangehaald,
vindt wij dit niet.

Ik denk hier aan dien vader uit Marcus 9:24,
die zegt: „ik geloof, kom mijne ongeloofigheid te
hulp”.

Duidelijk zegt hier immers deze man: „ik geloof”.
Als hij daaraan toevoegt: „kom mijne ongeloof-
heid te hulp”, beteekent dat: „Heere, daar komt
uit mijn ouden mensch nog zooveel op, dat mij
mijn geloof wil ontrukken; sla dat neer”.

Maar van een afwisseling van geloof en ongeloo-
f of van een „wel willen naar niet durven of kunnen
gelooven”, van zulk een „half en half geloof” is
hier heelemaal geen sprake.

Nog eens, waar vindt ge u in de Schrift ge-
teekend die figuren; dat maar niet komen tot de
aanvaarding van Gods belofte; die almaar weer
zeggen: „ja, maar zou het wel voor mij zijn?”

Waar vindt ge in de Schrift geteekend die men-
schen, die nu eens wél gelooven, dat zij kinderen
Gods zijn en dan weer niet?

De Schrift weet daar niet van.

En nu is het zoo wonderlijk, dat in het leven
der gemeente juist deze gestalte zoo'n groote plaats
inneemt; dat men op huisbezoek en bij heel den
ambtelijken arbeid telkens weer juist daarop stuit,
dat men van de prediking vooral verwacht, dat
men met deze levenshouding rekening zal houden.

Daaruit blijkt wel heel duidelijk, dat wij in het
leven der gemeente in deze dingen het spoor bijster
zijn, dat wij zijn afgeweken van de eenvoudigheid
des Woords.

Tegelijk ligt daarin opgesloten, dat wij tegen-
over deze houding van „niet gelooven — wel ge-
looven”, tegenover deze houding van „permanent
half gelooven” telkens ons verkeerd gedragen.

Wij zijn zoo geneigd (en de menschen wien het
aangaat vragen dat ook van ons) om dit gebrek
in het leven des geloofs tegemoet te treden met
een soort medelijden.

„Och, die arme bekommerden”, zeggen wij dan,
„zij hebben het zoo moeilijk; maar — zij be-
hoeven toch niet bang te wezen; laten zij maar
getroost zijn: zij hebben toch wel deze en gene
kenmerken, waaruit blijkt, dat het met hen, goed
beschouwd, in orde is.”

Het gekrookte riet en de rookende vlaswiek
moeten dan dienst doen om duidelijk te maken,
dat die gestalte van bekommering toch wel wezen-
lijk zijn plaats heeft in de gemeente van Christus,
ja, dat Christus op zulken eigenlijk met bijzondere
teederheid en zorg neerblijkt.

Zelfs komt men er soms toe om het voor te
stellen als zou die houding van „nu eens wel, dan
weer niet gelooven”, of van dat „nooit heelemaal
gelooven” beter zijn, van meer ernst getuigen, dan
het staan in ongebroken zekerheid.

Dat dit verkeerd is behoeft nauwelijks betoogd
te worden.

Zeker, gebrek aan geloofszekerheid brengt groote
ellende in het leven.

Maar dat is met alle zonde zoo.

En evenmin als wij, wanneer wij met een andere
zonde te doen hebben, beginnen met te zeggen:
„wat zijt gij toch een arme stakkerd, wat hebt
gij het toch moeilijk”, mogen wij dat doen bij den
twijfelaar.

Evenals bij elke andere zonde zullen wij begin-
nen met de zonde als schuld voor te stellen, als
iets, dat te bestraffen is.

Dat is het, waarop ik met betrekking tot wat
onder ons gewoonlijk kleingeloof genoemd wordt
sterken nadruk wil leggen.

Al dat niet-gelooven, tijdelijk of pertinent, is
zonde.

Wij hebben Gods belofte, klaar als de dag.

komsten van zijn kinderen of van hetgeen de
vrouw verdient, is vaak een bron van conflicten.
En geen wonder, want de orde van het gezin is
hier omgekeerd en de natuurlijke verhouding tus-
schen ouders en kinderen scheef getrokken. Een
andere bron van conflicten vormt het werkloos
worden van inwonende kinderen. Hierdoor dreigt
de saamhoorigheid van het gezinsleven te loor te
gaan. Immers in zeer vele gevallen zijn een of
meer kinderen een belangrijke steun voor het ge-
zin. Worden dezen werkloos, dan kunnen zij niet
alleen niet meer in eigen onderhoud voorzien,
maar dragen zij ook thuis niets meer bij tot onder-
houd van het gezin. Vooral dit laatste, het zich
tot een plicht rekenen naar vermogen in de gezins-
lasten deel te nemen, wordt sterk gevoeld.

De ongunstige invloed van de werkloosheid valt
verder te constateren bij de opvoeding van het
z.g.n. moeilijke kind.⁴ Al moge misschien het
aantal moeilijk opvoedbare kinderen als gevolg van
werkloosheid der vaders niet toenemen, wél heb-

4) De moeilijke kinderen kenmerken zich naast gebrek
aan zelfbeheersching en aanpassingsvermogen door hun
prikkelbaarheid. Bij teleurstelling of bestraffing vertoon-
en zij ongeremde driftbuien en gaan zij spoedig tot handta-
selijkheden over. Vaak vertoonen zij onmaatschappelijke
neigingen en allerlei zedelijke tekortkomingen zooals veel-
vuldig spijbelen, liegen, phantaseeren, lasteren, stelen en
vernielen.

Beteekend en verzegeld in den Heiligen Doop.
Alle niet-gelooven is in twijfel trekken van
wat de Waarachtige God Zelf zegt.

Welke verontschuldigen men daarvoor ook
aanvoert —, het mag niet, het is niet te veront-
schuldigen, het is zonde.

Natuurlijk zal de ambtsdrager, als hij deze din-
gen zegt, dat niet hard en liefdeloos mogen doen.
Hij zal daarbij niet mogen gaan staan op de
hoogte van zijn eigen geloof, van zijn eigen
deugdzaamheid in deze dingen.

Hij zal zich moeten stellen op de hoogte van den
eisch des Heeren, waaronder hij zich buigen moet
met hem of haar tot wie hij spreekt.

Zoo blijft hij bewaard voor hardheid, maar
tevens zal hij er zoo van worden afgehouden, dat
hij, denkende aan eigen zwakheid, eigenlijk het
ongeloof van wie hij behandelt, vergoelijken
zou.

Eerst in de tweede plaats, als middel om den
twijfelaar te dringen tot het laten varen van zijn
verkeerde houding, mag komen het wijzen op het
leed, dat dat twijfelen in zijn leven brengt, en op
den rijkdom, dien het gelooven geeft.

Maar vóór op de eisch des Heeren, Die op Zijn
Woord wil geloofd zijn.

En de twijfelaar zelf moet verstaan, dat hij er
geen recht op heeft te vragen, dat men hem be-
klage, moet verstaan, dat hij verdient, dat men
hem om zijn ongeloof bestraft.

Zóó alleen komen wij op vasten grond, op ge-
zonde basis te staan.

En het middel, waardoor men verder den twij-
felaar, dat is, in den grond der zaak, den onge-
loovige van zijn ongeloof kan helpen zich te be-
keeren?

Dat is dit, dat men hem duidelijk maakt, dat zijn
ongeloof wortelt in het feit, dat hij niet direct
ziet op de belofte, die zonder meer geloofd mag
en moet worden, de belofte, die, in haar komen
tot ons, de voorwaarde om geloofd te mogen
worden in zich draagt, maar dat hij telkens weer de
voorwaarde voor het mogen aanvaarden van deze
belofte wil zoeken in zichzelf.

Daaruit vloeit voort, dat men niet moet pro-
beren den twijfelaar te helpen met te wijzen op
„kenmerken”.

Want juist zijn zoeken van kenmerken is oor-
zaak van zijn gebrek aan zekerheid.

Ik vind zoo jammer, dat Ds Buffinga in „Credo”
pas weer geschreven heeft, dat hij nooit heeft
kunnen begrijpen, waarom men Schriftuurlijke
kenmerken niet zou mogen gebruiken om den
bekommerde te helpen.

Ik wou zoo graag, als Ds Buffinga daar toch
over schrijft, dat hij dan in elk geval probeerde
de argumenten, die tegen zulk kenmerken-gebruik
worden aangevoerd, te ontzenuwen.

Indien hij maar eens één Schriftuurplaats aan-
voerde, waaruit blijkt, dat een bekommerde op
zulk een wijze tot zekerheid kan worden gebracht.
Maar zulk een plaats is er in heel de Schrift niet
te vinden.

Dat kan ook niet.

Het mogen rusten in Gods belofte, het mogen
rustig en blijde zijn in de zekerheid van Gods
vergevende liefde hangt enkel af van het feit of
de belofte tot mij komt en daarom is er voor den
twijfelaar geen andere weg ter genezing, dan die
eene: geheel afzien van zichzelf en heenzien alleen
naar de belofte Gods.

Een andere weg is er niet.

Laat Ds Buffinga h.v. alléén maar eens deze
vraag beantwoorden: „hoe kan iemand, die niet
staat in het geloof er ooit zeker van zijn, dat wat
hij bij zichzelf vindt aan liefde en blijdschap, op-
komt uit den wortel des geloofs, der wederge-
boorte?”

Dat kan ik immers alleen weten door het geloof.
Daarom kan het zien dezer kenmerken niet tot de

ben de psychiaters geconstateerd, dat de opvoeding
van kinderen, die groote moeilijkheden opleveren,
onder den geest van verslapping of van groote
zorg, die in vele werkloze gezinnen heerscht, ernst-
stig lijdt. Volkomen hetzelfde stelden de leiders en
leidsters van consultatiebureaux voor moeilijke
kinderen te Amsterdam en 's Gravenhage vast. Zij
zijn ervan overtuigd, dat voor vele kinderen, waar-
over de bureaux thans hun zorgen moeten uit-
strekken, die bemoeienis zou kunnen worden over-
gelaten aan de ouders, zoodra de vader weer werk
had.⁵

Dat de werkloosheid demoraliseerend inwerkt
op het gezinsleven komt ten slotte nergens duide-
lijker tot uiting dan in de gevolgen van de werk-
loosheid der jeugd zelf. Dat de gevolgen van jeugd-
werkloosheid, die zulk een grooten omvang heeft
aangenomen⁶, zoo verschrikkelijk zijn, vloeit
eenerzijds voort uit de omstandigheid, dat de ar-
beid niet alleen brengt vervulling van de nood-
zakelijke levensbehoeften, maar ook is een middel
tot tucht, zoowel in lichamelijken als geestelijken
zin. Anderzijds moeten de ontzettende gevolgen
van jeugdwerkloosheid gezocht worden in het feit,

5) A. Folmer: Het gezin en de werkloosheid. Geschif-
ten van de Ned. Herv. Vereeniging voor geestelijke volks-
gezondheid, III, blz. 59.

6) Men schatte het aantal jeugdige werklozen van 14—
24 jaar in 1935 op ongeveer 160.000.

zekerheid des geloofs voeren, maar enkel daarop
volgen.

God geve, dat in Zijn Kerk die geloofshouding,
al meer, de overheerschende, de eenige worde.

Dat alle kleingeloof, zoowel dat, waarover de
Schrift spreekt, als dat, wat onder ons klein-
geloof genoemd wordt, maar dat in het wezen der
zaak ongeloof is, plaats make voor het juichend
rusten in het Woord onzes Gods, Die niet liegen
kan.

D. v. D.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

„Wat de Staat kan doen”.

In een belangwekkend artikel (getiteld „Her-
oriëntering”) geeft de heer F.uykschot in „De
Gids” (orgaan van het C. N. V.) van 10 Nov., een
beschrijving van de totaal gewijzigde economische
en politieke verhoudingen in Europa. Volkomen
terecht besluit de schrijver, dat de omwenteling,
die zich in ons werelddeel voltrokken heeft, ook
voor ons land gevolgen heeft. En hij meent dat ons
bedrijfsleven in den nieuwen strijd, dien het wacht,
zonder de krachtige hulp en het initiatief van de
overheid, weinig zal kunnen beginnen. In dit ver-
band wijdt de heer F. ook eenige zinnen aan de
werkloosheidsbestrijding en aan de besprekingen,
die in de Tweede Kamer zijn gehouden naar aan-
leiding van de „Tariefmachtigingswet”.

„De regeering”, zoo luidt het, „kwam met voor-
stellen tot stimuleering en bescherming van de
industrie. In het parlement dreigde dit bijna op
een kabinetscrisis uit te loopen.

Ziet men in de Tweede Kamer niet den econo-
mischen stormloop van het fascisme en verwante
groepen? Wij hebben den indruk, dat het in den
parlementairen strijd niet ging om bijkomstig-
heden, maar om de tegenstelling tusschen de vrij-
handelsidee en de Tilburgsche economi-
sche school. De roomsche economen
en sociologen zijn voor het meeren-
deel op Tilburg en Nijmegen georiën-
teerd, waar het protectionisme niet als
een tijdelijke noodzakelijkheid, maar
als een principiële eisch wordt ge-
steld.”

„Er is een geest van heroriëntering werkzaam,
die naar economische selfhelp voert. De room-
sche volksgroep wordt hier door eigen
mannen naar volledig protectionisme
gestuwd. Daartegenover hebben de liberale econo-
men nog steeds een sterke stelling in hun vrij-
handelsburcht. Den sociaal-democraten ontbreekt
het voorts niet aan knappe economen, die het
meest naar het liberale vrijhandelsprincipe over-
hellen.

De protestantsch-christelijke volksgroep bezit
helaas geen leidende figuren op economisch gebied,
zoodat in onzen kring geen eigen geluid wordt ver-
nomen.

Wordt het niet hoog tijd, dat voor deze volks-
groep een economisch centrum wordt geschapen?”
Tot zoover de heer F. (spat. van ons.)

Wat ons eerst opvalt, is zijn oordeel over de
belangrijkheid van het Tilburgsche centrum. In ons
vorige artikel hebben we er reeds op gewezen,
dat wij goed zullen doen met kennis te nemen van
de publicaties der Katholieke sociologen, in het
bijzonder van die, welke in hun maandschrift
„Economie” verschijnen. De beteekenis h.v. van het
opstel van den heer Truyen, dat ons reeds
eenigen tijd bezighoudt, gaat ver uit boven die van
beschouwingen van verschillende andere deskun-

dat de jeugd idealistisch staat tegenover de maats-
chappij en veel van de samenleving verwacht.
Terecht wees Pompe⁷ er dan ook op, dat juist in
de gevoelige periodes der puberteit en adolescentie
(jongelingsleeftijd) de slagen, die de werkloosheid
aan den persoon toebrengt, dubbel hard aankomen.
Deze periodes zijn vervuld met droomen en ver-
langens, die reeds in gewone tijden door de rea-
liteit, de nuchtere werkelijkheid, belangrijk beknot
worden. De werkloosheid stelt tegenover deze
jeugdidealen de leegte van een nutteloos bestaan.
Kent de werkloze vader althans nog één plicht:
stempelen en is hij nog gedurende een zeker ge-
deelte van den dag aan den tijd gebonden, de
jeugdige werkloze kent geen enkelen plicht, is
aan geen klok gebonden. Zijn dag is volkomen
doelloos, zijn tijd is geheel leeg. Geen wonder dat
ontmoediging, verbittering en opstandigheid het
gevolg zijn en botsingen met de maatschappij in
zulk een toestand vaak voorkomen. De toeneming
van de jeugddelinquenteit staat dan ook met het
werkloosheidsverschijnsel in direct en nauw ver-
band.

D.

A. C. D.

7) Prof. Mr. W. P. J. Pompe: De onmaatschappelijkheid
der jeugd in het kader der huidige maatschappij. Verslag
van het Landelijk Congres der Ned. Vereeniging voor gees-
telijke volksgezondheid, 6-7 Mei 1935, blz. 20.